

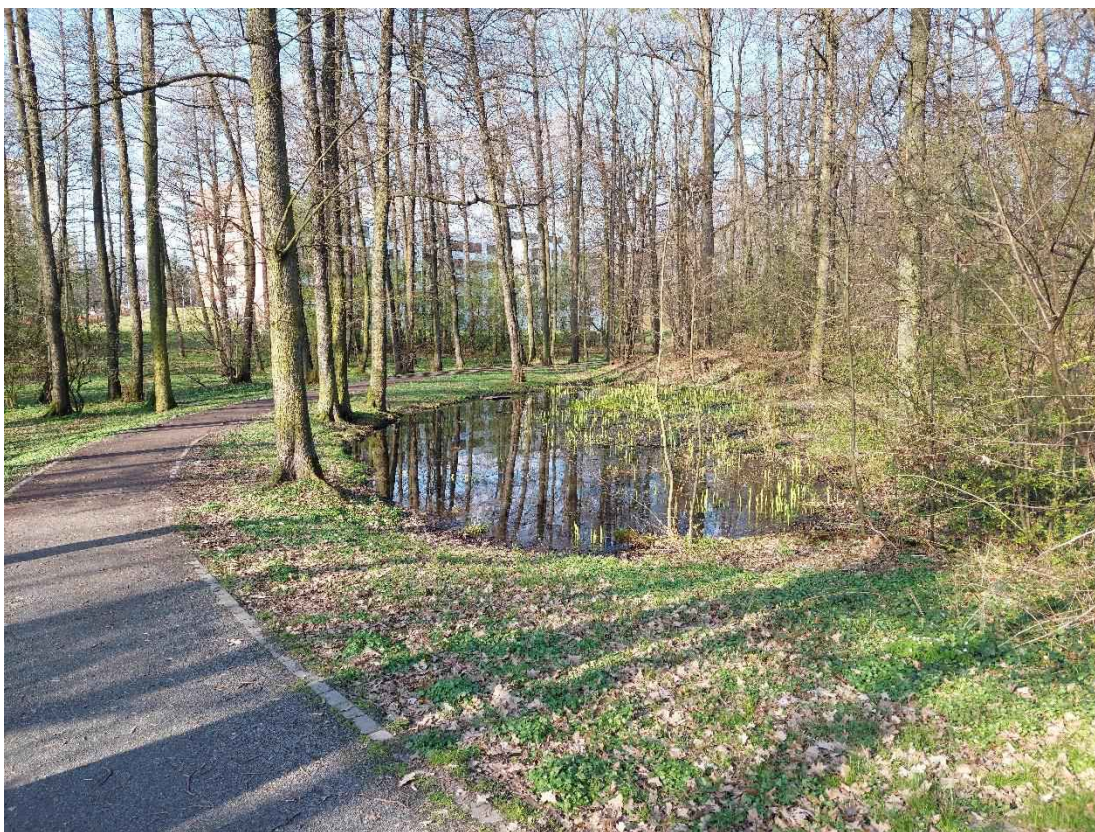

BIOLOGICKÝ PRŮZKUM

Jarní aspekt (doplnění průzkumu Cieszynianka (2024))

PRO AKCI

„REVITALIZACE TOKU A OBLASTI LESOPARK DUBINA“

Investor: Město Karviná

Zpracoval: RNDr. Lukáš KREJČÍ, Ph.D.

září 2024

ENVICONS s.r.o.

Sídlo a provozovna společnosti
Hradecká 569
533 52 Pardubice – Polabiny

Tel. / FAX: +420 466 531 787
Mobil: +420 724 708 680
info@envicons.cz • www.envicons.cz

IČ: 275 60 015
DIČ: CZ 275 60 015
ID datové schránky: 9vm4b4e

.....

Obsah

1.	Shrnutí záměru	3
2.	Podklady	4
3.	Biologický průzkum	5
4.	Hlavní závěry a doporučení	8
5.	Fotodokumentace	12

.....

1. Shrnutí záměru

Záměr je detailně popsán v projektové dokumentaci Envicons (2024). Celý záměr prošel postupnou genezí. V aktuální podobě (září 2024) jsou navrhována opatření pouze na území lesoparku Dubina a v úplně pramenné části území. Opatření ve střední části povodí se již neuvažují.

Na území lesoparku se navrhuje revitalizace vodního toku či vodního prostředí obecně, rekonstrukce a doplnění cestní sítě, vegetační úpravy a další charakterem drobnější opatření ve podobě mobiliáře, či herních a pobytových prvků. Zcela drobnými navrhovanými prvky je například naučná stezka a síť meteorologických čidel.

V pramenné části se navrhuje série drobných teras a vegetační úpravy.

Navrhovaná opatření lze celkově hodnotit jako revitalizační s důrazem na retenci vod.

2. Podklady

Zcela zásadním podkladem pro zpracování biologického průzkumu je terénní průzkum, který byl v podstatě realizován od podzimu 2022 až do současnosti. Dalším významným podkladem byl biologický průzkum ZO ČSOP Cieszynianka (2024). Tento průzkum byl zadán zejména z důvodu širší rešeršní činnosti. S výsledky, závěry a doporučeními tohoto průzkumu je možno se ztotožnit. Kompletní výstupy tohoto průzkumu jsou součástí předkládaného biologického průzkumu.

.....

3. Biologický průzkum

Lokalita pramenného úseku

Pro tuto lokalitu neexistují v NDOP žádné nálezy. Z hlediska rostlin je možné se ztotožnit s průzkumem ZO ČSOP Cieszynianka (2024).

V jarním aspektu byla navíc nalezena sedmikráska obecná, někdy též zvaná chudobka (*Bellis perennis*) a šťovík kyselý (*Rumex acetosa*).

Z živočichů byl akustickým poslechem zaznamenán výskyt skřivana polního (*Alauda arvensis*) a pěnkavy obecné (*Fringilla coelebs*).

Významné zavodnění lokality se vzhledem ke sklonu celé lokality neprojevilo a ani neočekává. Neočekává se tedy ani výskyt druhů vázaných na akvatické a semiterestrické prostředí. Při opakovaných návštěvách nebyl zaznamenán výskyt žádného druhu obojživelníků.

Lokalita lesopark Dubina

Lokalitu lze klasifikovat jako jasanovo-olšový potoční luh (svaz *Alnion incanae*, *Salicion triandrae*). V horní části lesoparku Dubina má území více lužní, lesní charakter, v dolní části pak více parkový. V nejspodnější části lesní porost absentuje.

Vzhledem k charakteru celého povodí je území specifické. Typické je časté vysychání vodního toku. Velkým zahloubením koryta je niva v podstatě odříznuta od více či méně pravidelného povodňování. K častějším, avšak velmi lokálním rozlivům dochází nad vtokem do zatrubnění. Zde jsou však pouze chudé travnaté porosty. Dalším specifikem je, znečištění povrchové vody v toku. Dále nemá řešený vodní tok téměř žádný splaveninový režim, což se projevuje na chudé nabídce korytových biotopů. Vzhledem ke skutečnosti, že vodní tok je zaústěn do „kanalizace“, je migrace živočichů korytem vázána pouze na vlastní území lesoparku. Z výše popsaných důvodů je ekologická hodnota koryta coby vodního prostředí poměrně nízká a vzácnější mokřadní společenstva jsou vázána na území mimo vodní tok.

V každém případě je optimum celého společenstva lesoparku Dubina vázáno na jarní období bez ohledu na to, zdali probíhá zavodnění nivy či nikoliv. Níže uvedený výčet druhů jarního aspektu identifikovaných během přibližně dvouletého průzkumu.

.....

.....

Horní část lesoparku Dubina

Aegopodium podagraria – bršlice kozí noha

Anemone nemorosa – sasanka hajní

Anemone ranunculoides – sasanka pryskyřníkovitá

Asarum europaeum – kopytník evropský

Caltha palustris – blatouch bahenní

Corydalis cava – dymnivka dutá

Dentaria glandulosa – kyčelnice devítilistá

Geranium robertianum – kakost smrdutý

Isopyrum thalictroides – zapalice žluťuchovitá

Lamium maculatum – hluchavka skvrnitá

Mercurialis perennis – bažanka vytrvalá

Oxalis acetosella – šťavel kyselý

Primula elatior – prvosenka vyšší

Pulmonaria obscura – plicník tmavý

Ranunculus lanuginosus – pryskyřník plstnatý

Sanicula europaea – žindava evropská

Stellaria nemorum – ptačinec hajní

Stellaria holostea – ptačinec velkokvětý

Veratrum album subs. Lobelianum – kýchavice Lobelova

Spodní část lesoparku Dubina

Aegopodium podagraria – bršlice kozí noha

Anemone nemorosa – sasanka hajní

Asarum europaeum – kopytník evropský

Carex digitata – ostřice prstnatá

Carex sylvatica – ostřice lesní

Circaea lutetiana – čarovník pařížský

Dentaria bulbifera – kyčelnice cibulkonosná

Dryopteris filix-mas – kaprad' samec

Ficaria verna – prvosenka jarní

.....

.....

Gagea lutea – křivatec žlutý

Galium odoratum – svízel vonný

Geranium robertianum – kakost smrdutý

***Hepatica nobilis* – jaterník podléška**

Isopyrum thalictroides – zapalice žlutuchovitá

Iris pseudacorus – kosatec žlutý

Lamium maculatum – hluchavka skvrnitá

Mercurialis perennis – bažanka vytrvalá

Milium effusum – milium rozplývavé

Oxalis acetosella – kyselka trojlistá

Polygonatum multiflorum – kokořík mnohokvětý

Potentilla reptans – mochna plazivá

***Primula elatior* – prvosenka vyšší**

Sanicula europaea – žindava evropská

Stachys sylvatica – hluchavka lesní

Tučně označené druhy jsou chráněné, nicméně se v území předpokládaného zásahu nenacházejí. Výjimkou jsou stávající dvě tůně a jejich bezprostřední okolí.

Z živočichů nebylo zjištěno nad rámec průzkumu Cieszynianka (2024) nic dalšího.

4. Hlavní závěry a doporučení

Pramenný úsek

Z biologického hlediska je lokalita jen velmi málo cenná. Navrhovaná opatření zejména v podobě nových výsadeb přinesou lokální diverzifikaci krajiny. Dřevinná vegetace přitáhne zejména opylovače. Dále se navrhuje umístění berliček pro dravce, které zajistí možnost pobytu těchto druhů v období před vzrůstem stromů.

Další doporučení se týká druhového složení travní směsi. Navrhuje se maximální využití druhů květnatých luk, které přitáhnou opylovače.

Lesopark Dubina

Celé území tvoří jakousi přírodní enklávu v zastavěném území města Karviná. Nejcenějším prvkem jsou společenstva dřevin. Existující vodní a mokřadní prvky nejsou aktuálně v dobrém ekologickém stavu. Co se týče vodního toku, zde běžná potoční společenstva absentují. Existující tůň s víceméně stálou vodní hladinou během roku vykazují absentující péči. V podstatě nejcenější prvky jsou lokální mokřadní společenstva v podobě budto potočních berem nebo depresí v nivě.

Opatření navrhovaná v projektové dokumentaci budou na jednu stranu znamenat krátkodobou disturbanci v podobě kácení dřevin a zemních prací. V dlouhodobějším horizontu však budou znamenat jednoznačný přínos pro zlepšení stanovištních podmínek v území.

Ve většině délky vodního toku se zvýší četnost rozlivů do nivy. Postupným korytotvorným vývojem selepší morfologické podmínky. Přímými zásahy selepší stav tůňových biotopů.

Shrnutí zvlášť chráněných druhů včetně jejich ochrany a dopadu:

název druhu
Krahujec obecný - ZCHD - SO, ČS - VU
Sýček obecný - ZCHD - SO, ČS - CR
Žluva hajní - ZCHD - SO, ČS - LC
Netopýr rezavý - Natura 2000, ZCHD - SO, ČS - LC
Netopýr hvízdavý - Natura2000, ZCHD - SO

KO - kriticky ohrožený druh dle vyhlášky č. 395/1992 Sb.

SO - silně ohrožený druh dle vyhlášky č. 395/1992 Sb.

O - ohrožený druh dle vyhlášky č. 395/1992 Sb.

NT - Téměř ohrožený druh

ČS - Červený seznam

VU - Zranitelný druh

.....

Krahujec obecný – *Accipiter nisus* (ZCHD – SO, ČS – VU)

Na lokalitě Lesopark Dubina byl nalezen v NDOP jeden záznam v blízkosti polikliniky z roku 2014. Současné hnízdění v rámci lesoparku lze považovat za pravděpodobné. Obecně dochází k zásahům do biotopu, ale ne v takové míře, které by výrazně ovlivnilo charakter celého biotopu resp. nedojde k výraznému snížení nabídky hnízdních a úkrytových příležitostí.

Odhadovaný počet: Jedinci

Specifikace zásahu: Zásah do biotopu tohoto ptáka bude především v kácení dřevin.

Zákazy, ze kterých má být povolena výjimka: rušit, poškozovat stanoviště

Navrhovaná opatření: Veškeré plánované kácení a odstraňování dřevin musí probíhat v období vegetačního klidu

Sýček obecný – *Athene noctua* (ZCHD – SO, ČS – CR, Záchranný program)

V NDOP byl nalezen jeden záznam volání sýčka obecného ze hřbitova sousedícího s Lesoparkem Dubina. Jelikož se jedná pouze o jeden sporadický nález, považujeme jeho setrvalý výskyt na lokalitě spíše za nepravděpodobný, vzhledem k jeho habitatovým nárokům jej ale nelze zcela jednoznačně vyloučit. Vzhledem k tomu, že se jedná o jeden z ochránářsky nejvýznamnějších druhů živočichů u nás, je třeba jeho výskyt jednoznačně potvrdit nebo vyvrátit v rámci navazujícího monitoringu ptáků.

Odhadovaný počet: Jedinci

Specifikace zásahu: Zásah do biotopu tohoto ptáka bude především v kácení dřevin.

Zákazy, ze kterých má být povolena výjimka: rušit, poškozovat stanoviště

Navrhovaná opatření: Veškeré plánované kácení a odstraňování dřevin musí probíhat v období vegetačního klidu V rámci kácení byly mimo jiné zohledněny doupné stromy, které nejsou navrženy ke kácení. Před kácením dřevin budou ještě kácené dřeviny prohlédnuty biologem. V případě potvrzení hnízdění zachování současného hnízdiště.

Žluva hajní – *Oriolus oriolus* (ZCHD – SO, ČS – LC)

V rámci NDOP byl nalezen jeden záznam v Lesoparku Dubina z roku 2014, jednalo se o jednoho zpívajícího samce. Současný výskyt nelze potvrdit ani vyloučit. Vzhledem k jejím habitatovým preferencím jej však považujeme spíše za pravděpodobný.

Odhadovaný počet: Jedinci

Specifikace zásahu: Zásah do biotopu toho ptáka bude především v kácení dřevin.

Zákazy, ze kterých má být povolena výjimka: rušit, poškozovat stanoviště

Navrhovaná opatření: Veškeré plánované kácení a odstraňování dřevin musí probíhat v období vegetačního klidu

.....

.....

Netopýr rezavý – *Nyctalus noctula* (Natura 2000, ZCHD – SO, ČS – LC)

V NDOP byl nalezen záznam netopýra rezavého na sídlišti Mizerov v těsném sousedství Lesoparku Dubina. Výskyt v rámci lesoparku není možné spolehlivě potvrdit, ani vyvrátit, vzhledem k nálezům a habitatovým nárokům se však jeví jako pravděpodobný. Doporučujeme provedení akustického monitoringu netopýrů v rámci lesoparku během hnízdní sezóny (tj. od června do září).

Odhadovaný počet: Jedinci

Specifikace zásahu: Zásah do biotopu toho netopýra bude především v kácení dřevin.

Zákazy, ze kterých má být povolena výjimka: rušit, poškozovat stanoviště

Navrhovaná opatření: Veškeré plánované kácení a odstraňování dřevin musí probíhat v období vegetačního klidu. V rámci kácení byly mimo jiné zohledněny doupné stromy, které nejsou navrženy ke kácení. Před kácením dřevin budou ještě kácené dřeviny prohlédnuty biologem. Je-li nezbytné pokácet některý z doupných stromů, je nutné toto provést v období od 1.9. do 31.10., jelikož během zimního období by mohlo dojít ke zničení případných kolonií zimujících netopýrů.

Netopýr hvízdavý – *Pipistrellus pipistrellus* (Natura 2000, ZCHD – SO)

V NDOP byl nalezen jeden záznam z roku 2017. Konkrétně šlo o mrtvého jedince nalezeného u polikliniky Karviná, která leží v těsném sousedství Lesoparku Dubina. Jeho výskyt na lokalitě lze považovat za možný a je vhodné jej potvrdit nebo vyvrátit řádným monitoringem.

Odhadovaný počet: Jedinci

Specifikace zásahu: Zásah do biotopu toho netopýra bude především v kácení dřevin.

Zákazy, ze kterých má být povolena výjimka: rušit, poškozovat stanoviště

Navrhovaná opatření: Veškeré plánované kácení a odstraňování dřevin musí probíhat v období vegetačního klidu. V rámci kácení byly mimo jiné zohledněny doupné stromy, které nejsou navrženy ke kácení. Před kácením dřevin budou ještě kácené dřeviny prohlédnuty biologem. Je-li nezbytné pokácet některý z doupných stromů, je nutné toto provést v období od 1.9. do 31.10., jelikož během zimního období by mohlo dojít ke zničení případných kolonií zimujících netopýrů.

V souladu s předloženým biologickým posouzením, je v PD navržen soubor opatření minimalizující vliv na zvláště chráněné druhy.

Prokázání neexistence jiného uspokojivého řešení (uvedení, zda pro dosažení cíle záměru zvažoval žadatel i jiné varianty jeho provedení, nebo skutečnosti, které neumožňují provedení záměru jiným způsobem, aby by minimalizovaly dopady na předmětné zvláště chráněné druhy).

.....

.....

Cílovým stavem celého záměru je jednak přírodní stav koryta a příbřežní zóny vodního toku, jednak příjemné prostředí po obyvatele města.

Dosažení prvního bodu je možné buďto samovolnými renaturačními procesy, jednak aktivní revitalizací. Samovolné procesy vedou v území k akcelerované dnové erozi, což je v tomto případě negativní dopad. Navíc vzhledem k malé vodnosti toku by procesy spojené se samovolnou tvorbou meandrů, zákrutů a akumulčních tvarů byly velmi pomalé. Z tohoto důvodu bylo přistoupeno k aktivním revitalizačním zásahům, které budou představovat rychlé zlepšení současného stavu. Disturbance spojená s obdobím realizace představuje pouze krátkodobé negativní ovlivnění území a vzhledem k dlouhodobým přínosům je tento zásah jednoznačně obhajitelný.

Ohledně druhého bodu je nutno si uvědomit, že se nacházíme v intravilánu statutárního města, v kulturní krajině, kde se předpokládá intenzivní využívání území lidmi. Vzhledem k plánovanému většímu využití území lesoparku pro aktivní i pasivní pobyt obyvatel je nutné pro to vybudovat odpovídající infrastrukturu a zajistit bezpečnost pohybu a pobytu. Infrastruktura je navržena velmi subtilní a kácení dřevin je minimalizováno.

Dále je možno uvést, že v horní části lesoparku jsou plánované zásahy minimální a zůstane tak zachován přírodní charakter území.

Prokázání neovlivnění dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany (v případě druhů chráněných dle práva evropské unie).

V rámci dokumentace i této žádosti jsou specifikována doporučení pro minimalizaci negativního dopadu. Po realizaci opatření bude stav území prokazatelně lepší než v současnosti. Vzhledem ke skutečnosti, že potenciálně jsou dotčeny pouze velmi dobře mobilní druhy, ovlivnění stavů se nepředpokládá vůbec.

Návrh opatření k prevenci, vyloučení a snížení významných nepříznivých vlivů (kompenzační opatření), která se vztahují ke zvláště chráněným druhům, pro které je výjimka požadována,

Stavební práce je nezbytné provádět v období mimo rozmnožování obojživelníků a mimo hnízdní sezónu ptáků. Jedná se o období od 15.9. do 1.3. Je-li nezbytné pokácet některý z doupných stromů, je nutné toto provést v období od 1.9. do 31.10., jelikož během zimního období by mohlo dojít ke zničení případných kolonií zimujících netopýrů.

Veškeré zemní práce v lokalitách budou prováděny za účasti biologického dozoru. Biologický dozor bude provádět dozor, záchranné transfery a navrhne taková opatření, aby nedocházelo k průniku živočichů na stavbu a tím jejich ohrožení.

Stavební práce budou prováděny po dobu cca 6 měsíců. Toto období je možné rozvrhnout tak, aby byl potenciální negativní dopad minimalizován. Dále je nutné vzít v potaz fakt, že dlouhodobé benefity jednoznačně kompenzují krátkodobou disturbance.

.....

.....

A na závěr si dovolíme jedno malé odlehčení:

V lesoparku Dubina, mezi stromy stín,
procházím tiše, kde je klidný klín.
Šelestí listí, zpívá vítr v háji,
každý krok tu zní, jak tichý verš v páji.

V srdci lesa, kde vzduch je čerstvý,
kráčíme cestou, co zůstala vděčný.
Dubiny větve, co sahají k nebi,
ukrývají tajemství, co v nich spí.

Když v podzimní mlze zmizí všechny stopy,
v Dubině najdeš mír, co ti dává odpovědi.
Tento park je zázrak, co příroda skrytá,
kde srdce tvé najde klid, kde vnitřní svět je čistý.

5. Fotodokumentace

Na fotografiích níže je zachycen jarní aspekt v lesoparku Dubina od března do dubna 2024.

.....

.....